

Nr 129

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1956/57 till universitets-sjukhusen m. m. jämte i ämnet väckt motion.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkten 59, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Karolinska sjukhuset: Utrustning för budgetåret 1956/57 beräkna ett reservationsanslag av 3 565 000 kronor.

I samma proposition har Kungl. Maj:t beträffande kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond (bilaga 32, punkten 5) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala för budgetåret 1956/57 beräkna ett investeringsanslag av 1 260 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 94, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 2 mars 1956, framlagt de förslag, vilka framgår av den följande redogörelsen.

1:o) **Karolinska sjukhuset: Utrustning.** Kungl. Maj:t har (s. 3—9) föreslagit riksdagen att till Karolinska sjukhuset: Utrustning för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 2 165 000 kronor.

För detta ändamål är i gällande riksstat uppfört ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsatte departementschefen den 26 maj 1955 en kommitté med uppdrag att med beaktande av vad som anförts i proposition nr 133/1955 (s. 8—10) verkställa en översyn av det förslag till utrustning av lungklinikerna vid karolinska sjukhuset, som framlagts av sjukhusets direktion i skrivelse den 31 augusti 1954, samt till Kungl. Maj:t inkomma med ett på verkställd översyn grundat utrustningsförslag.

Kommittén, som antagit namnet karolinska sjukhusets utrustningskommitté, har framlagt förslag i ämnet den 22 december 1955. Över förslaget har yttranden avgivits av direktionen för karolinska sjukhuset, Stockholms stads sjukhusdirektion samt Stockholms läns landstings förvaltningsutskott.

En redogörelse för kommitténs utredning och förslag samt för remiss-Bihang till riksdagens protokoll 1956. 6 saml. Nr 129

yttrandena lämnas i statsrådsprotokollet (s. 4—7), till vilket utskottet torde få hänvisa.

Departementschefen anför, att de nya lungklinikerna beräknas stå färdiga den 1 januari 1957. Med hänsyn härtill måste medel nu anvisas för erforderlig utrustning. Vid anmälan i propositionen nr 133/1955 av frågan om anvisande av medel för innevarande budgetår till utrustning av ifrågavarande kliniker framhöll departementschefen, att denna utrustningsfråga med hänsyn till de betydande kostnaderna var av sådan vikt, att dess handhavande borde anförtros åt en särskild utrustningskommitté. Därvid förut-sattes att kommittén i sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 skulle kunna redovisa på verkställd översyn grundade beräkningar av totalkostnaden för klinikernas utrustning.

I sin framställning om anslag för nästa budgetår har kommittén på grundval av verkställd översyn framlagt förslag till utrustning av lungklinikerna. Detta förslag har kostnadsberäknats till 3 765 000 kronor innebärande en kostnadsminskning med 831 000 kronor i förhållande till direktionens tidigare förslag. Den nu föreliggande utrustningsplanen utgör resultatet av en med anlitande av tillgänglig expertis så noggrann genomgång, som i nuvarande läge varit möjlig, av klinikernas beräknade behov i fråga om utrustning. Kommittén har dock förutskickat, att vissa merkostnader för anskaffning av röntgenutrustning framdeles kan uppkomma, varjämte kommittén gjort vissa förbehåll med anledning av den snabbt fortgående tekniska utvecklingen, som kan föranleda vissa kostnadsstegringar. De i planen redovisade och av kommittén nu förordade olika förslagen anses väl underbyggda. Med hänsyn härtill anser departementschefen sig böra tillstyrka den av kommittén framlagda utrustningsplanen. De på grundval av nämnda plan uppgjorda kostnadsberäkningarna och vad kommittén i anslutning därtill anfört anser departementschefen sig även böra godtaga. Vid den fortsatta handläggningen av utrustningsfrågan torde få prövas det av direktionen framförda önskemålet om ytterligare medel för viss sängutrustning. Vad särskilt gäller den av kommittén påtalade risken att till följd av teknisk utveckling och prisstegringar merkostnader skulle kunna uppkomma understrykes, att — såsom påpekats av landstinget och Stockholms stads sjukhusdirektion — vissa kostnadsminskningar torde vara möjliga genom anbuds-förfarande samt att medelsberäkningen innefattar sedvanligt belopp till oförutsedda utgifter. Det förutsättes, att kommittén även i fortsättningen vinnlägger sig om att begränsa utgifterna, så långt detta är möjligt utan att kravet på en tillfredsställande standard i fråga om utrustningen eftersättes.

Kommittén har föreslagit, att ett anslag av 2 151 058 kronor anvisas för nästa budgetår motsvarande statens beräknade andel i utrustningskostnaden för lungklinikerna. Departementschefen anser sig i huvudsak kunna godtaga kommitténs beräkningar i denna del. Emellertid förordas, att kostnaden för anskaffning av sängutrustning åt viss personal vid lungklinikerna,

vilken utrustning av kommittén kostnadsberäknats till cirka 14 000 kronor, helt bestrides av staten. Det erinras om att bidrag från Stockholms stads sida till ifrågavarande kostnader är att påräkna endast under förutsättning, att staten utfäster sig att i framtiden bidra till motsvarande kostnader vid Sabbatsbergs sjukhus. Departementschefen anser sig emellertid icke kunna förorda, att en dylik utfästelse lämnas från statens sida icke minst med hänsyn till rådande ovisshet om storleken av de kostnader vid Sabbatsbergs sjukhus, varom här är fråga. Härtill kommer, att det synes departementschefen tveksamt, huruvida ifrågavarande utrustning är av sådan beskaffenhet, att staden och länet avtalsenligt har att bidra till kostnaderna för dess anskaffande. Vidare förutsättes, att vad sjukhusdirektionen anfört i fråga om länsdispensärens andel i utrustningskostnaderna prövas vid uppgörandet av den slutliga fördelningen av utrustningskostnaderna.

Med hänsyn till vad sålunda förordats anses till utrustning av lungkliniker för nästa budgetår böra anvisas ett anslag av 2 165 000 kronor.

I en inom första kammaren av herr *Svärd* väckt motion (I: 286) har hemställts, att riksdagen måtte besluta sänka äskat anslag under elfte huvudtiteln punkten 56 med 1 413 000 kronor eller från 3 565 000 kronor till 2 151 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet. Av den lämnade redogörelsen framgår, att det av karolinska sjukhusets utrustningskommitté framlagda förslaget till utrustning av lungklinikerna innebär en kostnadsminskning med 831 000 kronor i förhållande till direktionens tidigare förslag. Att ett så tillfredsställande resultat av arbetet kunnat uppnås utesluter självfallet inte, att vissa kostnadsminskningar torde vara möjliga genom anbudsförfarande samt att kommittén även i fortsättningen bör vinnlägga sig om att såvitt möjligt begränsa utgifterna.

Yrkandet i motionen I: 286 har i det väsentliga tillgodosetts genom förslagen i propositionen, varför utskottet finner sig sakna anledning till styrka detsamma.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I:286 till *Karolinska sjukhuset: Utrustning* för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 2 165 000 kronor.

2:o) **Vissa överenskommelser med Stockholms stad om upplåtelse av stadens sjukhus för undervisningsändamål.** Kungl. Maj:t har (s. 9—20) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordade överenskommelser med Stockholms stad om upplåtelse av vissa stadens sjukhus för undervisningsändamål, *dels* till Bidrag till vissa ombyggnadsarbeten vid

serafimerlasarettet för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 240 000 kronor, *dels ock* till Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 190 000 kronor.

Genom beslut den 14 januari 1955 uppdrog Kungl. Maj:t åt kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggande m. m. att å statens vägnar upptaga förhandlingar bl. a. med Stockholms stad rörande i proposition nr 212/1954 förutsatt överenskommelse angående anordnande av undervisning å vissa staden tillhöriga sjukhus.

I skrivelser den 2 maj och den 8 september 1955 till förhandlingskommissionen har karolinska institutets lärarkollegium anhållit, att kommissionen i första hand ville upptaga förhandlingar med staden för att åstadkomma dels ökade lokaler vid patologiska institutionen vid Sabbatsbergs sjukhus, dels övningslaboratorium i klinisk kemi vid serafimerlasarettet, dels ock ändring i gällande avtal rörande upplåtelse av S:t Eriks sjukhus och Söderby sjukhus för medicinsk undervisning.

Förhandlingskommissionens utredning och förslag till överenskommelser med Stockholms stad samt avgivna remissyttranden redovisas i statsrådsprotokollet (s. 11—18), till vilket utskottet tillåter sig att hänvisa.

I anslutning till de framlagda förslagen till överenskommelser med Stockholms stad har förhandlingskommissionen anmält, att den i lärarkollegiets skrivelse den 8 september 1955 upptagna frågan om *propedeutisk undervisningen vid S:t Eriks sjukhus och Söderby sjukhus* föranlett kommissionen att upptaga förhandlingar i ärendet med stadens delegerade, vilka därvid tillmötesgått statens önskemål och medgivit undervisning i av lärarkollegiet begärd omfattning utan ändring av nuvarande ekonomiska villkor. Överenskommelsen avser tiden fram t. o. m. den 15 oktober 1957. Frågan om villkoren för upplåtelse av S:t Eriks sjukhus för undervisning för tiden efter nyss angivna datum förutsättes bli föremål för nya överläggningar mellan parterna. Den träffade överenskommelsen innebär såvitt på kommissionen ankommer intet behov av medelsäskande. Ej heller anses annan åtgärd f. n. erforderlig från Kungl. Maj:ts sida.

Departementschefen anför, att den vid 1954 års riksdag beslutade läkarutbildningsreformen medför, att universitetsstädernas statliga och kommunala sjukhus i ökad utsträckning måste tagas i anspråk för undervisningsändamål. De problem, som sammanhänger med det ökade intaget till de medicinska läroanstalterna, är f. n. föremål för en allmän översyn av 1955 års läkarutbildningsutredning. Ifrågavarande utredningsuppdrag är ännu ej avslutat. I vissa kliniska ämnen skall emellertid den till läkarutbildningsreformen knutna nya medicinska studieordningen börja tillämpas redan fr. o. m. läsåret 1956/57. Efter framställning från karolinska institutets lärarkollegium har förhandlingskommissionen, såsom framgår av det an-

förda, upptagit till behandling sådana frågor, där det ökade intaget av medicine studerande medför ett ökat lokalbehov för lärare och elever eller nödvändiggör omändringsarbeten i befintliga byggnader. Detta har i första hand visat sig gälla ett övningslaboratorium i klinisk kemi vid serafimerlasarettet samt omändringsarbeten vid den befintliga patologiska institutionen vid Sabbatsbergs sjukhus. En förutsättning för frågornas lösande har i båda fallen varit, att kommissionen upptagit förhandlingar med Stockholms stad. Härjämte har det visat sig nödvändigt att träffa överenskommelse med staden angående upplåtande av S:t Eriks sjukhus och Söderby sjukhus för hållande av propedeutiska kurser för medicine studerande.

Vad först angår frågan om inrättande av ett övningslaboratorium i serafimerlasarettets tvättbyggnad anser departementschefen sig på av kommissionen anförda skäl böra ansluta sig till det förslag till fördelning av kostnaderna för nödvändiga ändringsarbeten, som den framlagda överenskommelsen med Stockholms stads delegerade innebär. Först sedan 1955 års läkarutbildningsutredning framlagt sitt betänkande torde det vara möjligt att bedöma, huruvida generella bidragsregler för upplåtande av kommunala sjukhus för medicinsk undervisning är möjliga att åstadkomma samt om sådana regler kan komma att visa sig rationella. I detta sammanhang understryker departementschefen, att han betraktar överenskommelsen beträffande serafimerlasarettet som en engångsföreteelse med hänsyn till de speciella faktorer, som i detta fall har spelat in. Det förutsättes alltså, att detta ställningstagande icke skall få prejudicerande betydelse för framtida uppgörelser om anordnande av medicinsk undervisning vid andra sjukhus.

Vad byggnadskostnadernas storlek angår, har, såsom framgår av det anförda, byggnadsstyrelsen uttalat, att de uppgivna kostnaderna kan komma att visa sig för låga. I anslutning härtill erinras om att serafimerlasarettet försålts till Stockholms stad genom beslut vid 1948 års riksdag, och att lasarettet redan den 1 januari 1961 kommer att avträdas till staden. Med hänsyn härtill och på grund av den provisoriska karaktär det blivande övningslaboratoriet kommer att erhålla, anses det angeläget att begränsa kostnaderna för laboratoriets färdigställande så mycket som möjligt. Det föreslås därför få ankomma på byggnadsstyrelsen att genom förenklingar i utförandet hålla den byggnadskostnadsram, som angivits i lärarkollegiets och förhandlingskommissionens nyssberörda skrivelser.

Byggnadskostnaderna beräknar departementschefen därför i likhet med kommissionen till 266 500 och statens andel till i runt tal 240 000 kronor. Departementschefen understryker att han finner det synnerligen angeläget, att ombyggnadsarbetena med hänsyn till undervisningsbehovet kommer till stånd snarast möjligt.

Av kommissionens framställning har departementschefen vidare blivit övertygad om att det med hänsyn till att lasarettets tvättmöjligheter genom ombyggnaden går förlorade rimligen bör ankomma på staten att i den ut-

sträckning, som kan visa sig nödvändig, efter år 1960 ombesörja serafimerlasarettets tvätt mot självkostnadspris vid någon statlig tvättanstalt så länge lasarettet användes som undervisningssjukhus.

Vad angår förslaget till överenskommelse rörande den befintliga patologiska institutionen vid Sabbatsbergs sjukhus erinras om att överenskommelsen i vad avser de föreslagna omändringsarbetena ansluter sig till de allmänna regler om kostnadsfördelning mellan staden och staten, som återfinnes i det s. k. sabbatsbergsavtalet. Departementschefen ansluter sig därför till avtalet i denna del samt finner sig också böra tillstyrka förslaget, att en sådan ändring nu företages av sabbatsbergsavtalet, att staten tillhandahåller sin del av byggnadsbidraget för den patologiska institutionens uppförande redan den 1 juli 1956 efter vederbörliga avskrivningar till nämnda datum. Detta anses skäligt med hänsyn till att staten redan en lång följd av år utnyttjat institutionen för undervisningsändamål. Även när det gäller erläggandet av bidraget till pannanläggningens uppförande och ombyggnad anses vissa skäl tala för att staten gäldar sin andel på sätt och vid den tidpunkt, förhandlingskommissionen föreslagit. Någon erinran från remissmyndigheterna i denna del har ej heller framställts. Departementschefen finner sig sålunda böra tillstyrka förhandlingskommissionens förslag jämväl i denna del.

Vad slutligen angår uppskattningen av byggnadskostnaderna hänvisar departementschefen till byggnadsstyrelsens remissyttrande och vill för egen del understryka, att han finner det angeläget, att vid byggnadsföretagets utförande beaktas, att den i förhandlingskommissionens skrivelse angivna kostnadsramen ej överskrides. Ifrågavarande kostnader har för statens del i det föregående angivits till 47 500 kronor. Statens andel i kostnaderna för institutionens uppförande har enligt reglerna i sabbatsbergsavtalet beräknats till 118 625 kronor, medan statens bidrag till institutionens utrustning preliminärt uppskattats till 25 000 kronor. Departementschefen finner sig kunna biträda även dessa senare kostnadsberäkningar, av vilka emellertid utrustningskostnaden sedermera enligt sabbatsbergsavtalets regler måste bli föremål för en mera exakt beräkning genom fastställelse av särskilda värderingsmän. Statens sammanlagda bidrag till den patologiska institutionen skulle således utgöra 191 000 eller avrundat 190 000 kronor.

Utskottet, som i annat sammanhang föreslagit riksdagen att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan, på vilket sätt behovet av ytterligare sjukvårdande institutioner i anledning av den beslutade upp rustningen av läkarutbildningen i landet för framtiden bäst kan tillgodoses, har inte funnit anledning till erinran mot departementschefens under förvarande punkt framlagda förslag.

Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 2 mars 1956 förordade överenskommelser med Stockholms stad om upplåtelse av vissa stadens sjukhus för undervisningsändamål;

b) till *Bidrag till vissa ombyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet* för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 240 000 kronor;

c) till *Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 190 000 kronor.

3:o) **Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala.** Kungl. Maj:t har (s. 20—29) föreslagit riksdagen att till Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 1 255 000 kronor.

Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 375 000 kronor.

Kommittén för akademiska sjukhusets i Uppsala utbyggande har i skriftelse den 21 december 1955 hemställt om ett anslag av 1 215 000 kronor, varav 140 000 kronor för ytterligare byggnadsåtgärder vid barnkliniken, 1 000 000 kronor för nybyggnad av panncentral samt 75 000 kronor såsom utredningsmedel.

Det större akademiska konsistoriet vid universitetet i Uppsala har i skriftelse den 28 januari 1956 tillstyrkt en av kommittén för byggnadsarbeten vid akademiska sjukhuset i Uppsala gjord framställning om anvisande av 40 000 kronor för täckande av merkostnader för om- och tillbyggnad av den kirurgiska kliniken.

Departementschefen anför, att det av byggnadskommittén nu framlagda förslaget till ombyggnad av barnkliniken kan sägas i väsentliga delar utgöra ett helt nytt förslag i förhållande till det ombyggnadsförslag, som underställdes riksdagens prövning genom proposition nr 85/1954. Även om förutsättningarna för de båda förslagens uppgörande under mellantiden på vissa punkter hunnit ändras, kan departementschefen icke finna annat än att det ursprungliga förslaget varit i vissa hänseenden mindre väl utformat. Då emellertid de av byggnadskommittén föreslagna ändringarna i byggnadsprogrammet i anledning av den beslutade ökade intagningen av medicine studerande synes välbetänkta och kliniken kan tänkas komma att användas för sitt nuvarande ändamål under ett flertal år, har departementschefen ansett sig kunna godtaga det nu framlagda förslaget. Därvid förutsattes, att kommittén vid det fortsatta arbetet noga tillvaratager uppkommande möjligheter till kostnadsbesparingar. De föreliggande kostnadsberäkningarna för de föreslagna byggnadsåtgärderna godtages. Då departementschefen

icke har något att erinra mot att den beräknade kostnaden, 280 000 kronor, fördelas på staten och landstinget med hälften å vardera, tillstyrker han, att för ändamålet för nästa budgetår anvisas ett belopp av 140 000 kronor.

Akademiska sjukhusets nuvarande panncentral tillåter icke ens några utbyggnader av mera begränsad omfattning. Härtill kommer, att dess belägenhet stänger en utbyggnad av sjukhusanläggningen. Frågan om dess ersättande är därför synnerligen angelägen. Byggnadskommittén har nu framlagt förslag till lösning av sjukhusets värmeförsörjning. Kommittén har därvid redovisat de olika alternativ till lösning, som övervägts inom kommittén, samt på anförda skäl förordat, att en ny panncentral anlägges på underofficersskolans område. Enligt kommittén innebär detta förslag emellertid icke ett definitivt ställningstagande för framtiden till frågan om tillgodoseende av sjukhusets värmebehov. Den framtida utvecklingen på bl. a. det fjärrvärmetekniska området kan nämligen komma att nödvändiggöra en omprövning av panncentralens läge. Med hänsyn härtill har vid förslagets utformning möjligheten för en framtida avveckling av centralen hållits öppen. Departementschefen har vid sin prövning av kommitténs förslag kommit till den uppfattningen, att detsamma på det hela taget får anses innebära en tillfredsställande lösning av det omfattande problemkomplex, som i förevarande sammanhang föreligger till bedömning. Departementschefen tillstyrker kommitténs förslag om uppförande av en panncentral på underofficersskolans område och har därvid fäst stort avseende vid att enligt detta förslag en snabb lösning av frågan om panncentralens uppförande synes erbjuda sig. Förslaget angående värmecentralens utformning föranleder ingen invändning från departementschefens sida. Då man måste räkna med att panncentralens läge framdeles bör omprövas till följd av omständigheter, som icke nu kan överblickas, delar departementschefen kommitténs uppfattning att för panncentralens uppförande erforderliga investeringar i största möjliga utsträckning bör begränsas. Kostnadsberäkningarna för de föreslagna byggnadsarbetena föranleder ingen erinran. Icke heller har departementschefen något att invända mot att den beräknade totalkostnaden, 3 150 000 kronor, fördelas på staten och landstinget på sätt kommittén föreslagit eller med 1 602 500 kronor på staten och 1 547 500 kronor på landstinget. Det förordas att för påbörjande av arbetet med uppförande av panncentralen för nästa budgetår anvisas ett belopp av 1 000 000 kronor.

Vad slutligen angår framställningen om ett tilläggsanslag å 40 000 kronor för om- och tillbyggnad av den kirurgiska kliniken erinras om att vid tidigare kostnadsberäkningar medel icke beräknats för den väggmålning, som enligt vad numera upplysts kommit till utförande. Med anledning härav finner departementschefen det angeläget framhålla, att framställning om medel härtill bort göras före arbetets igångsättande. Emellertid anses att staten icke bör undandraga sig att bidra till ifrågakvarande kostnader för klinikens konstnärliga utsmyckning. Med hänsyn härtill och då departe-

mentschefen i övrigt finner sig kunna acceptera de beräknade kostnaderna, förordas, att för deras täckande för nästa budgetåret anvisas 40 000 kronor.

För kommitténs verksamhet för nästa budgetår beräknas ett belopp av 75 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle alltså utgöra 1 255 000 kronor.

Utskottet. Enligt departementschefens förslag skall en ny panncentral för akademiska sjukhuset anläggas på arméns underofficersskolas område för en beräknad totalkostnad av 3 150 000 kronor. Detta förslag innebär emellertid inte ett definitivt ställningstagande för framtiden till frågan om tillgodoseende av sjukhusets värmebehov.

Ehuru utskottet hyst viss betänklighet gentemot departementschefens förslag om investering i en så betydande anläggning, vilken med hänsyn till bl. a. den framtida utvecklingen på det fjärrvärmetekniska området inom ej avlägsen framtid kan komma att helt avvecklas, anser utskottet att någon annan lösning av sjukhusets värmeförsörjningsfråga knappast torde vara möjlig. Med hänsyn härtill godtager utskottet Kungl. Maj:ts förslag i denna del, därvid utskottet förutsätter, att den materiel, som nu skall installeras, kan komma till framtida användning i ett blivande fjärrvärmeverk.

Vad departementschefen i övrigt anfört har inte givit utskottet anledning till annat uttalande än att utskottet understryker, att framställning om medel till konstnärlig utsmyckning av statsbidragsberättigade institutioner självfallet bör göras *innan* utsmyckningen kommer till utförande.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala* under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 1 255 000 kronor.

4:o) Avtal om medicinsk undervisning vid de patologiska och bakteriologiska institutionerna vid Malmö allmänna sjukhus. Kungl. Maj:t har (s. 29—35) föreslagit riksdagen att godkänna av departementschefen förordade grunder för samarbete med Malmö stad rörande medicinsk undervisning vid de patologiska och bakteriologiska institutionerna vid Malmö allmänna sjukhus.

Mellan Lunds universitets medicinska fakultet och det av Malmö stad drivna allmänna sjukhuset i Malmö har sedan länge samarbete ägt rum i det hänseendet, att medicinsk undervisning varit anordnad vid vissa av sjukhusets kliniker. Samarbetet regleras numera genom ett av Kungl. Maj:t den 3 oktober 1952 godkänt avtal mellan staten och Malmö stad, vilket avtal erhållit tillämpning fr. o. m. den 1 juli 1950.

Enligt detta avtal (i det följande kallat huvudavtalet) medger staden, att klinisk (praktisk) undervisning åt medicine studerande samt forskning får bedrivas vid vissa av sjukhusets kliniker jämte därtill hörande avdelningar m. m.

I proposition nr 212/1954 har Kungl. Maj:t framlagt förslag om en väsentlig utbyggnad av läkarutbildningen. Därvid har även föreslagits utbyggnad av undervisningen vid Malmö allmänna sjukhus. Sålunda avses undervisning framdeles skola meddelas vid bl. a. sjukhusets bakteriologiska och patologiska institutioner. För budgetåret 1955/56 har till bidrag till Malmö allmänna sjukhus anvisats ett förslagsanslag å 2 100 000 kronor, vari ingår bidrag till nybyggnad för patologisk-bakteriologisk avdelning vid sjukhuset med 250 000 kronor.

Med Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade departementschefen den 20 maj 1955 en kommission, åt vilken den 17 juni samma år uppdrogs att å statens vägnar upptaga förhandlingar med Malmö stad rörande i propositionen nr 212/1954 förutsatt överenskommelse angående anordnande av undervisning i patologi och bakteriologi vid Malmö allmänna sjukhus samt till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, vartill förhandlingarna kunde giva anledning.

Kommissionen har framlagt förslag i ämnet den 24 november 1955. Över förslaget har yttranden avgivits av statskontoret, kanslern för rikets universitet, efter hörande av den medicinska fakulteten vid Lunds universitet, byggnadsstyrelsen samt 1955 års läkarutbildningsutredning.

Förhandlingskommissionens utredning och förslag till avtal samt remissyttrandena redovisas i statsrådsprotokollet (s. 30—34) till vilket utskottet får hänvisa.

Departementschefen anför, att i propositionen nr 212/1954 förutsatts, att undervisning i klinisk bakteriologi vid Lunds universitet enligt den nya medicinska studieordningen skall förläggas till Malmö allmänna sjukhus. I fråga om undervisningen i patologi har densamma jämväl avsetts skola ske vid nämnda sjukhus med början under höstterminen 1956. Vid sjukhuset är f. n. under uppförande en nybyggnad för patologiska och bakteriologiska institutioner. För ifrågavarande institutioners ianspråktagande för undervisning och forskning erfordras jämlikt gällande avtal mellan staten och Malmö stad särskild överenskommelse, varför förhandlingar i frågan ägt rum mellan en särskild statlig förhandlingskommission och representanter för staden.

Det förslag till avtal, som förhandlingskommissionen framlagt, ansluter sig i sina huvuddrag till nu gällande avtal. I den mån så är fallet föranleder detsamma ingen erinran. Enligt departementschefens mening är emellertid förslaget, att staden under vissa i avtalet angivna förutsättningar skall äga gottskriva sig ränta ägnat att väcka starka betänkligheter icke minst med hänsyn till den prejudicerande betydelse, som en dylik bestämmelse skulle

få i fråga om redan träffade och framtida uppgörelser om anordnande av medicinsk undervisning vid andra sjukhus. I detta sammanhang erinras om att den statliga medelsanvisningen till den patologisk-bakteriologiska institutionens uppförande hittills grundats på från stadens sjukhusdirektion infordrade uppgifter samt att härvid någon nedskärning av uppgivna medelsbehov icke skett. Det synes departementschefen därför icke med fog kunna hävdas, att staden genom åtgärder från statsmakternas sida hindrats att utfå statsbidrag under byggnadstiden i ungefärlig proportion till stadens egna utlägg för ifrågavarande ändamål. Vid sådant förhållande anses den föreslagna § 3 böra utgå ur avtalet, vilket departementschefen i övrigt bidrader.

Med anledning av vad medicinska fakulteten vid universitetet i Lund anfört i fråga om tolkningen av § 10 i 1952 års avtal framhålles, att departementschefen helt ansluter sig till vad universitetskanslern härutinnan anfört. Någon ovisshet rörande den rätta tolkningen av avtalet på denna punkt anser departementschefen sålunda icke föreligga.

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i förevarande sammanhang anfört och föreslagit, hemställer,

att riksdagen må godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 2 mars 1956 angivna grunder för samarbete med Malmö stad rörande medicinsk undervisning vid de patologiska och bakteriologiska institutionerna vid Malmö allmänna sjukhus.

5:0) **Avtal med Göteborgs stad angående upplåtelse av kvinnoklinik I vid Sahlgrenska sjukhuset för medicinsk undervisning och forskning m. m.** Kungl. Maj:t har (s. 36—41) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordade grunder för upplåtelse av kvinnoklinik I vid Sahlgrenska sjukhuset för medicinsk undervisning och forskning, *dels ock* till Göteborgs universitet: Bidrag till vissa ändringsarbeten inom kvinnoklinik II för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 12 000 kronor.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade departementschefen den 11 mars 1955 en kommission med uppdrag bl. a. att med Göteborgs stad upptaga de förhandlingar, som enligt vad därom anförts i propositionen nr 133/1955 borde komma till stånd med anledning av framlagt förslag om överflyttning av undervisningen i obstetrik och gynekologi från kvinnoklinik II till kvinnoklinik I vid Sahlgrenska sjukhuset.

Såsom resultat av de förhandlingar, som kommissionen fört med delegerade från Göteborgs stad, har kommissionen, som antagit namnet förhandlingskommissionen med Göteborgs stad, i vissa medicinska universitetsfrågor, med skrivelse den 28 november 1955 framlagt förslag till avtal an-

gående upplåtelse av kvinnoklinik I vid Sahlgrenska sjukhuset för medicinsk undervisning och forskning i obstetrik och gynekologi. Över förslaget har yttranden avgivits av statskontoret och 1955 års läkarutbildningsutredning.

Kommissionen har därjämte i skrivelse den 20 februari 1956 hemställt om anvisande av 28 000 kronor för vissa omändringsarbeten inom kvinnoklinik II.

En redogörelse för förhandlingskommissionens utredning och förslag till avtal samt för remissyttrandena lämnas i statsrådsprotokollet (s. 36—40) till vilket utskottet får hänvisa.

Departementschefen anför, att såsom framhölls i propositionen nr 133/1955 är det såväl ur forskningens som undervisningens synpunkt angeläget, att undervisningen i obstetrik och gynekologi överflyttas till den inom Sahlgrenska sjukhusets område belägna kvinnokliniken I. En dylik överflyttning torde jämväl som 1955 års läkarutbildningsutredning framhållit såvitt angår nämnda ämne vara en förutsättning för en framtida förutsatt utökning av antalet medicine studerande i Göteborg. På grund härav och då departementschefen icke funnit anledning till erinran mot kommissionens uppgörelse med Göteborgs stad biträder han det framlagda avtalsförslaget.

Enligt vad förhandlingskommissionen uppgivit avses barnmorskeläroanstalten skola överflyttas till kvinnoklinik II den 1 april 1956 i samband med att den medicinska undervisningen i obstetrik och gynekologi överflyttas till kvinnoklinik I. För att så skall kunna ske erfordras vissa ombyggnadsarbeten inom kvinnoklinik II, vilka arbeten kostnadsberäknats till 42 700 kronor. Kommissionen har föreslagit, att å staten fallande del av kostnaden eller 28 000 kronor måtte anvisas för nästa budgetår. Enligt vad departementschefen under hand erfarit kan resultatet av kommissionens förhandlingar icke i och för sig påverka storleken av den föreslagna statliga anslagsbeviljningen för nästa budgetår. Med hänsyn härtill förordas, att medel för erforderliga byggnadsåtgärder anvisas. För ändamålet bör å riksstaten upptagas ett anslag av reservationsanslags natur under nedan angivna rubrik. Då det för innevarande budgetår under elfte huvudtiteln anvisade reservationsanslaget till vissa ändringsarbeten inom kvinnoklinik I icke enligt vad förhandlingskommissionen framhållit kommer att behöva tas i anspråk för därmed avsett ändamål under innevarande eller nästa budgetår, anses vid utgången av budgetåret 1955/56 förefintlig reservation å detta anslag böra överföras till det nya anslaget. Detta anslag bör i enlighet härmed uppföras med i runt tal 12 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,
att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet
över inrikesärenden för den 2 mars 1956 angivna grunder för

upplåtelse av kvinnoklinik I vid Sahlgrenska sjukhuset för medicinsk undervisning och forskning;

b) till *Göteborgs universitet: Bidrag till vissa ändringsarbeten inom kvinnoklinik II* för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 12 000 kronor.

6:o) **Avtal om uppförande av mikrobiologiska institutioner i Göteborg.** Kungl. Maj:t har (s. 41—45) föreslagit riksdagen att godkänna av departementschefen förordade grunder rörande statens bidrag till uppförande av mikrobiologiska institutioner i Göteborg.

I proposition nr 133/1955 lämnades en redogörelse för dels en av det större akademiska konsistoriet vid Göteborgs universitet gjord framställning om anvisande av 500 000 kronor för uppförande av mikrobiologiska institutioner, dels ock en av Göteborgs sjukhusdirektion gjord hemställan, att Kungl. Maj:t måtte förelägga 1955 års riksdag förslag till uppförande av nämnda institutioner. I anslutning härtill förklarade departementschefen sig icke ha något att erinra mot utformningen av framlagt förslag till nybyggnader. Departementschefen ansåg sig emellertid icke beredd att för det dåvarande taga ställning till frågan om fördelningen mellan staten och staden av de beräknade byggnadskostnaderna. Förhandlingar härom borde upptagas med staden i anslutning till de förhandlingar, som i övrigt påkallades av det av honom biträdda förslaget. Vad sålunda föreslogs lämnades av riksdagen utan erinran.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande uppdrog departementschefen den 11 mars 1955 åt den under föregående punkt omförmälda förhandlingskommissionen att upptaga förhandlingar med Göteborgs stad i frågan.

Kommissionen har framlagt förslag i ämnet den 30 november 1955. Över förslaget har yttranden avgivits av statskontoret och 1955 års läkarutbildningsutredning.

Förhandlingskommissionens utredning och förslag till överenskommelse samt remissyttrandena redovisas i statsrådsprotokollet (s. 41—44), till vilket torde få hänvisas.

Departementschefen anför, att det förslag till överenskommelse rörande uppförande av mikrobiologiska institutioner i Göteborg, som förhandlingskommissionen nu framlagt, innebär, att staten skall bidra med hälften av de verkliga kostnaderna för institutionernas uppförande, vilka kostnader uppskattats till 15 000 000 kronor. Departementschefen har vid prövningen av förslaget till överenskommelse kommit till den uppfattningen, att det samma får anses innebära en acceptabel lösning av frågan om statens bidrag till kostnaderna för ifrågavarande institutioner. I likhet med statskontoret har departementschefen därvid ansett avseende böra fästas vid de stora

kostnader, som staden påtagit sig i samband med tillkomsten av den medicinska högskolan i staden, varigenom gynnsamma förutsättningar skapats för anordnandet av denna högskola. Även om vissa erinringar i fråga om en och annan detalj kan riktas mot den utredning, som legat till grund för den nu träffade överenskommelsen, kan dessa anmärkningar icke anses vara av den betydelse, att någon ändring i förslaget till överenskommelse ur statens synpunkt för den skull synes påkallad. Departementschefen förordar således, att det uppgjorda förslaget till överenskommelse oförändrat lägges till grund för samarbetet mellan staten och Göteborgs stad rörande de mikrobiologiska institutionernas uppförande. Det erinras om att Kungl. Maj:t på departementschefens hemställan i årets statsverksproposition hemställt om anvisande av 3 000 000 kronor för påbörjande av byggnadsföretaget.

Utskottet har inte funnit anledning till annat uttalande i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag än att utskottet förutsätter att den uppskattade kostnaden å sammanlagt 15 000 000 kronor skall vara ett maximum, vilket såvitt angår statens andel inte bör få överskridas, samt att vid uppförandet alla möjligheter till besparingar omsorgsfullt tillvaratages.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 2 mars 1956 förordade grunder rörande statens bidrag till uppförande av mikrobiologiska institutioner i Göteborg.

Stockholm den 15 maj 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit
från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Leander, Näsgård, Gillström, Näsström, Hesselbom, Pålsson, Sundelin, Einar Persson, Erik Svedberg, Söderberg, Jacobsson och Birke; samt
från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Andersson i Malmö, Åkerström, Rubbestad, Hoppe, fröken Elmén, herrar Pettersson i Degerfors, Andersson i Mölndal, Widén, Johansson i Mysinge, Cassel, Gustafsson i Skellefteå, fru Ericsson i Luleå, herrar Löfroth och Andreasson.